

Nadaljnja težava naših otrok je preobremenjenost učencev na učiteljskih in strokovnih šolah, o katerih starši po pravici tožijo. Po ukazu št. 37 do 42 ur tedensko. Poleg tega pa še študij in naloge doma nekaj ur na dan, — vse to skupaj da mnogo več ur na dan kakor to dovoli naša socialna zakonodaja za odraslega delavca. Gospodje, ki delajo take učne načrte, bi dobro storili, če bi sami na šolski klopi poskusili nekaj tednov tak učni načrt, potem bi ga gotovo ne uvedli.

Posledice takih zahtev so pri nekaterih periodični študij posameznih predmetov (»špricanje«); pri drugih, ki so natančnejši, pa duševno in telesno izčrpanje in bolezen že pred prvotnim izpitom ali pa kmalu potem, kar povzroča družini, posamezniku in državi nepopravljivo škodo.

Bodočnost našega učiteljskega naraščaja je pokazal predavatelj nazorno v slikah. Pred vojno je bilo število učiteljskega naraščaja

leto za leto precej enakomerno, starejši letniki pa so enakomerno odpadali, tako da je bilo najmlajših največ, najstarejših pa najmanj. Danes, po petnajstih letih, se je slika spremenila, da imamo mladih učiteljev najmanj, največ jih je že s približno 15 in več službenimi leti. Če gre to tako naprej kakor zadnji dve leti, bomo imeli po prihodnjih 15 letih večino učiteljev s 25 in več službenimi leti, mladih pa nobenih, in to vse zaradi tega, ker nastavljamo premalo mladih učnih moči in ker jih tudi ne bomo mogli nastaviti, če so meščanske šole prazne, učiteljska prazna.

Prosvetni načrti se ne smejo in ne morejo delati iz leta v leto, v okviru finančnega zakona, ampak delati za desetletja naprej. S to ugotovitvijo se predavatelj obrača posebno na naše gospe poslance in senatorje ter prosi, da jo uvažujejo, da obvarujejo našo prosveto pred nadaljnjo škodo.

e) Učiteljica na deželi;
d) Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva. — Pokaže naj pot, po kateri moramo iti, da bomo vedno in povsod kos nalogam, ki nam jih stavlja država, narod in učiteljski stan.

II. del govori o vsem, kar direktno zadeva brezposelne učiteljske abituriente.

1. Naš položaj.
2. Razgovori o delu odseka brezposelnih učiteljskih abiturientov v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

III. del kaže samostojno delo brezpos. učit. abiturientov in vse zajednice tečajnikov.

1. O ustanovitvi potovalnega fonda.

2. O ustanovitvi odseka prijateljev vaše kulture.
3. Potreba in važnost naše pomoči na vasi.
4. Problem ženskega gibanja.
5. Ženska emancipacija.
6. Naš odnos do ženskega gibanja.

IV. del: Akademija. Pokazala bo sredstva in efekt kulturnega dela odseka brezpos. učit. abiturientov.

Upamo, da bo imel naš tečaj pozitiven uspeh, ker je bila mladina vedno zvesta svojim idealom.

Zelimo vam prijetno bivanje v naši beli Ljubljani in vse ponovno toplo pozdravljamo.

Za odsek brezpos. učit. abiturientov:

Tomšič Janez.

Pedološki kongres v Brnu

Češkoslovaški znanstveniki, ki se bavijo s proučevanjem otroka, so sklenili na zadnjem pedološkem kongresu v Bratislavi, naj se vrši letošnji v večjem obsegu v Brnu. Na čelo pripravljalnega odbora je stopil profesor brnske univerze dr. Mihajlo Rostohar, naš ožji rojak; doma s Krškega polja. Že lansko leto je prišel kongresni odbor pripravljati ves podrobni program in si je sestavil bogato listo predavateljev z vsega slovanskega sveta. Zato se letošnji pedološki kongres, ki se bo vršil koncem tega meseca, po pravici imenuje *veseslovanski*. Sodelujejo najodličnejši znanstveniki s češkoslovaških univerz, prijavljeni so predavatelji iz Poljske in celo Rusije. Izmed Jugoslovancev pa bodo sodelovali: dr. Ozvald iz Ljubljane: Individualna risarska nadarjenost otroka v predšolski dobi; prof. dr. H. Mandić iz Zagreba: Oblika otroške glave in njene spremembe v šolski dobi; Vlada Petrović iz Beograda: Razvoj čitalnega pouka v Jugoslaviji; direktor Miodrag Matić iz Jagodine: Razvoj šolstva za anormalno deca v Jugoslaviji; inspektor Veljko Ramadanović iz Beograda: Gluha deca v Ameriki in v Evropi; ministerjalni inspektor Skala Anton iz Beograda: Vpliv učiteljeve osebnosti na učenca v pubertetni dobi; prof. dr. Branislav Krstić iz Beograda: Duševni razvoj podeželskega otroka po dovršenju šole.

Za kongres, ki se bo pričel 28. t. m. in bo 3 dni, vlada tudi med našim učiteljstvom precejšnje zanimanje. Na sporočilo pisca teh vrst, ki je v osebnih stikih s kongresnim predsednikom dr. Rostoharjem, mu je slednji javil pred dnevi, da je za udeležence iz Jugoslavije rezerviranih še več ugodnosti kakor za prijavitelje iz ostalih držav. 50 našim učiteljem bo odbor pripravil v Brnu za časa kongresa brezplačno hrano in stanovanje. — Vožnja stane za progo Ljubljana-Mari-bor-Gradec-Dunaj-Brno in nazaj v 3. razr. brzovlaka brez popusta ca. 1000 Din. Za udeležence pa je dovoljena v Jugoslaviji 50% povlastica, v CSR pa 35%. Iste ugodnosti seveda veljajo tudi za osebne vlake, kar bi vožnjo izdatno pocenilo. Sicer pa daje vsem udeležencem podrobnejše informacije »Putnik«. Legitimacije za znižano vožnjo in vse ostale informacije pa daje tudi »Pripravljalni odbor za vseslovanski pedološki kongres« — Brno — CSR, Sirotče ulica 7.

Z ozirom na velik pomen letošnjega kongresa, ki bo, kakor zatrjujejo prireditelji, mejnik v proučevanju slovanskega otroka, bi bilo umestno, da se ga udeležijo tudi čim več slovanskega učiteljstva. Zdaj je pač najlepša prilika, da usmerimo študij pedagogije v slovansko smer. Izredne ugodnosti bodo mnogemu dobrodošle, da pohiti koncem tega meseca v Brno, v bratsko češkoslovaško zemljo, ki ga bo uverila o velikem napredku naših severnih bratov.

—nč—

Učitelji abiturienti, tovariši in tovarišice, bodite nam pozdravljeni!

Naša najmlajša učiteljska generacija si je organizirala prvi tečaj, na katerega ste prišli kot predstavniki najmlajšega učiteljskega rodu, ki se bori za svoj obstanek, ki pa navzlic vsem težkostem ne pozablja, kaj je dolžna svojemu stanu, svojemu narodu in državi ter sama sebi.

Sešli smo se iz potrebe, da si povemo vse, kar se nas tiče, da si s tem olajšamo naša srca in da dvignemo svojo samozavest.

Zavedati se moramo, da je naša rešitev v neprestanem delu. Le z delom se bomo obdržali na tisti višini, ki nam kot učiteljem po vsej pravici pristojajo.

Z veliko udeležbo ste pokazali vsem, ki nam očitajo zgolj kruhoborstvo, da bomo stebri, na katerih naj slone temelji naše države, saj so bili od nekdaj učitelji tisti, ki so kovali usodo svojemu narodu.

Zelimo, da nam bodo dnevi, ki jih bomo preživeli skupaj in v skupnem delu, ostali v svetlem spominu, ko smo ramo ob ramo iskali sredstev iz našega položaja ter gradili načrte za našo bodočnost.

Naš položaj je težak, vendar ni obupen. Priprani smo, da bomo prej ali slej prešli tudi preko tega in da bomo znali ceniti tisto, kar si bomo priborili, vse bolj od drugih, ki so prišli brez težav in po gladkih potih do ureditve svojih ciljev.

Oči vse naše javnosti in vsega učiteljstva so uprte v naš tečaj in na nas, je da pokažemo vsem, kakšni smo in kaj hočemo.

Ves naš tečaj naj bo manifestacija najmlajše učiteljske generacije za resno delo, za nas same in za naš narod. Tako naj izzvini, ker je bil v tej misli zgrajen in pripravljen.

Tečaj sam je razdeljen na 4 dele.

I. del: Tečaj v ožjem smislu:

1. Nacionalno stvar zastopa referat: Učiteljstvo in Sokolstvo.

2. Pedagoško:

a) O vzgoji in vzgojevalcih;
b) Življenje vzgaja.

3. Učiteljsko-strokovno:

a) Iz prakse učitelja in šol. uprav.;
b) Delo in naloge učitelja na deželi;

zadužil se je. Nazadnje vidimo, pa še ozke, štirioglate luknje, v katerih so žrle sestradane podgane in miši.

Celica barona Trenka. Najboljša, z medlo svetlobo. Sedaj visi v njej velika slika, ki ga predstavlja v naravni velikosti. Že od prej sem vedel, da je tu težke dneve doživljal znani italijanski pesnik Silvio Pellico. Ogle-dali smo si njegovo celico. Tako kot vse druge. Veriga in gosta mračnost. Kako je v njej pisal, smo se povpraševali. V njegovem muzeju hranijo s krvjo pisane vrste. Sedaj je razobešenih v celici polno vencev njegovemu spominu.

Se mnoga, mnoga imena. Znana in nepoznana. Vlečejo se skozi celice kot težke verige. Vsiljujejo se prizori iz srednjega veka, obrzi alkimistov, čarodejev in čarovnic, cigánov ter političnih obtožencev in tistih 150 poljskih revolucionarjev, ki so se borili za samostojnost Poljske v letu 1845. Trgajo ušesa salve, ki so podrele češke »veleizdajalce«, ki so se borili za svobodo svoje domovine.

Pardubice. Od daleč godba in množica. Tovariši pri oknu si daje odgovor: nedelja je, najbrž imajo kako prireditve ali slavnost.

Ob izstopu nas pograbi val množice, četudi ne vemo kam. Vse nam v poset. Razvije se povorka tisočglave množice, godba udarja koračnico. Mehko razpoloženje nas nosi do Sokolskega doma. Iznenadi me tekoča slovenščina. Markantni obraz s kratko sivo brado. Priprčan, da je Slovenec. Izvrsten poznavalec našega življenja, redaktor Strakaty. Nasproti je prišel iz Prage, da bi si nabral snovi

AKADEMIJA

brezposelnih učiteljskih abiturientov v dvorani Delavske zbornice 21. oktobra 1933 ob 20. uri.

1. Uvodna beseda: Janez Tomšič. — 2. Gorjanska (narodna). Schwab: Oj dekle, kaj s' tak žalostno. (Poje kvartet: gg. Sege-din J., Tomšič J., Lumbars S., Grum A.) — 3. Per Lassen: Crescendo (klavir solo). Ad. Jensen: Kolo (klavir solo). (Igra gđ. Milena Troštova.) — 4. Srečko Kosovel: Balada. (Deklamira Niko Slapar.) — 5. Mozart: Vojlica. Delibes: Arija iz opere »Lakme«. (Sopran solo. Poje gđ. Majda Lovšćetova.) — 6. Schubert: Čebelica. (Violina solo. Igra g. Drago Zajc.) — 7. Svetek: Pod noč. Vogrič: Lahko noč. (Poje kvartet.) — 8. Jagodič Vojko: Film našega življenja: V življenje. Deložacija. Vsega preveč. Za kruhom. Svetli trenutki. Sam s seboj. Podpore. Ekstaza. Spoznanje.

Akademija se bo vršila samo za udeležence tečaja in njihove goste!

— Celjsko učiteljsko društvo. Na zadnjem zborovanju je bil sprejet proračun za l. 1933/34., po katerem znaša mesečna članarina: a) za redne člane 16 Din, b) za staro-upokojence in z učitelji poročene učiteljice 8 Din. Nakazujte redno članarino, da prihranite blaginju nepotrebne opomine in poštne stroške. Skrajni čas je tudi za poravnavo

za svoj list. Osemdesetletni pesnik Zdeněk Rauer. Pozna ga vse. Prepotoval je Afriko, stopil na Spitzberge. Svetovnjak!

Povabita me v kavarno. Ure najlepših razgovorov o vsem. Ob 5. uri zjutraj smo se sprehajali po mestu. Strakaty na jutranji vlak, da vse uredi za naš prihod v Prago.

Nismo se še dobroga zavedli, kako so se Pardubice razrasle v nas, smo že spoznali kraljevi Hradec. Vedno ista pozornost in pripravljenost, prisrčnost in pristnost vsega. Po šolah, kjer hospitiramo, koncerti, telovadni nastopi in razstave šolskih izdelkov. Komaj, da sprejemamo. Preveč je vsega. Časa pa na tenko. Učimo se, opazujemo in zapisujemo, da ne pozabimo. Na vsakem koraku nas obogatijo z nečim novim. Za obširne pedagoške razprave je vsega. Kot vse druge je podeželjska šola v Platištu. Iznenadijo nas domačini, kmetje in delavci. Z nami so, kot da se poznamo že dolgo.

Ob ogledovanju tovarne za milo in sveče nas obdario. V tovarni za fotografijo nam potrebnice izpopolnijo zaloge s filmi in drugim materialom. Osvežimo se v novozgrajenem kopališču, ki je stalo 8.000.000 Kč. Zvečer je radostno razpoloženje. Povsod so nas takoj pomešali. Dobro smo že mluvil. Še kolo smo jim morali zaplesati. Zato pa oni: tancuj, tancuj...

Opolnoči nas je zajel ves utrip vele mestnega življenja starodavne metropole Prage. Pri vlaku so zastopniki J. Č. Lige, oblasti, učit. društev, jugoslov. akademikov itd. Vsem se je zahvalil naš vodja prof. Salih Ljubunčič v izbranih besedah. Trudne nas je predramilo

tisočero luči svetlobnih reklam. Po zgodovinskih središčih drve avti drug za drugim. Od tega hitenja in strujanja smo bili kar zmedeni. Ritem, ki ga nismo bili vajeni. Utrip življenja. Na križiščih je avtomatično uravnavanje prometa. Na čas je ena ulica odprta: ljudje in avti jo prečijo. Medtem se v drugih zbirajo. Vsi nestrpno silijo. Barva luči se spreminja. Vse se zapodi. Druga se zapre. Tako se poganja tok vso noč.

Trčim za Dalmatince - krošnjarjem.

»Jesi li Matej?«

»Jesam!«

»Pa kako živiš?«

Popravi si breme. Misli na kruh.

Brezhibni tok življenja skozi nas kot brezkončna veriga. V zanimivih kontrastih vlemesta ob Vltavi se združujeta stari in novi stil življenja.

Hospitirali smo na poskusni šoli in se seznanjali z novodobnimi izsledki in preizkušenimi načini izvajanja pouka. Vodil in tolmačil nam je prijazni docent dr. Přihoda, znan reformator, po katerega direktivah in zamislekih se izvaja šolska reforma v državi. Poznala sva se že od prej. Takoj me je popraševal kako je pri nas, kako ta in oni šolnik. Pozna jih dobro. Bolje kot mi.

Pozanimal nas je kolektivni recit. zbor, ki nam je spregovoril težko Bezručovo pesem.

Značilnost in diferenciacija pouka. S slabšo nadarjenimi se pečajo največ. Samodelavnost razvijajo s posebnimi teksti, ki jih sestavi komisija pod vodstvom Přihode. Zaje-

Andrej Debenak:

Vtisi iz učiteljske studijske ekskurzije po Čehoslovaški

(Nadaljevanje.)

V razgledovanju mesta Brna nam je bila privlačna točka znani grad Špilberg na 283 m visokem hribočku. Razkrižje je grad zaradi svojih srednjeveških kasemat, katere so služile oblastem v srednjem veku, predvsem za politične in druge prestopke.

Se za Marije Terezije so jih mučili in mrevarili na najstrašnejše načine. Jožef M., ki se je dal sam uro časa privezati v celico, kjer so pustili vodo kapljati na glavo, je nekatere načine trpinčenja prepovedal. Upotrebljavali pa so kasemate do leta 1855. Štiri leta pozneje so nekatere prostore preuredili v vojašnico, le spodnje so pustili za nazorne svedoke nečlovečnosti minulih dob.

Dolgi hodniki brez oken in svetlobe, vlažni in mrzli so vzbujali v nas občutke groze: hodniki polni verig, okov in natezalnic, raznih škripcev in napenjalnih koles. V poltemi smo si predstavljali spačene obraze, slišali divje krike mučencev, katerim so trgali roke in noge, ščipali za nohte, mečkali in lomili kosti, s posebnimi obroči davili okoli vratu ali pa jim vlivali tekoč svinec v meso. Grozovita je izmišljotina vtikanje tako zvanih »španskih hrusk« v usta, napolnjenih s poprom, da ga je neščeknik ob vsakem vdihu dobil vase. Kašljati je moral. S tem pa je vedno več popra potegnil vase. Skrvavel in

sebe priredil znameniti ruski pedagog S. Hessen pod naslovom **Petnajst let sovjetske pedagogike**. Gg. poverjeniki SSM, poklonite za letošnje zimsko berilo še ta pedagoško prezanjivimi knjižni dar našemu učitelju in učiteljici! — Odbor Slov. šol. matice.

Učiteljski pravnik

IZVAJANJE 1. ODST. § 263. URADNIŠKEGA ZAKONA.

Pod gornjim naslovom smo objavili v 9. številki, »Učit. tovariša« z dne 5. t. m. v celoti dopis g. fin. ministra št. 27156/1 z dne 11. julija 1933 s komentarjem iz »Našega glasa«.

Ker se je dalo omenjeno tolmačenje razlagati tako, da je dolžan uradnik čakati ob napredovanju po 1. aprilu 1931 samo 1 leto na izplačilo prvega poviška in da se mu drugi povišek izplača takoj po preteku prvega čakalnega roka, je izdalo ministrstvo finančne dodatno tolmačenje pod Br. 38173/I z dne 8. septembra 1933, ki navaja med drugim:

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

Prvi odstavek § 263. urad. zakona izrecno določa, da velja enoletni rok za vsako prvo napredovanje, t. j. v skupini in periodskem povišku potem, ko je stopil urad. zakon v veljavo. Treba je torej čakati na izplačilo višjih prejemkov eno leto le ob priliki prvega priznanja periodskega poviška in le ob priliki prvega napredovanja v višjo skupino. N. pr.:

N. N. je bil priznan 2. periodičen povišek VIII. skupine z dnem 1. julija 1931, v VII. skupino je napredoval, recimo, 26. februarja 1932. Na izplačilo 2. period. poviška mora čakati do 1. julija 1932 in ravno tako tudi 1 leto za izplačilo VII. skupine, t. j. do 1. marca 1933.

Ta uslužbenec si pridobi pravico do 1. period. poviška VII. skupine dne 26. februarja 1935 in se mu ta izplača takoj v smislu § 30/2 dne 1. marca 1935, ker je že čakal enkrat v period. povišku. V VI. skupino bo ta uradnik napredoval, recimo, 15. julija 1935. Prejemki te skupine mu bodo takoj izplačani s 1. avgustom 1935, ker je tudi v skupini čakal že 1 leto.

To v znanje vsem, ki so vprašali za zadnje informacije in navodila.

—§ »Ročni katalog«, »Moji prejemki« in »Pregled dospelosti poviškov« so pripomočki in svetovalci, brez katerih ne bi smeli biti noben učitelj (ica) odnosno šola (»Pregled«). Kdor si jih še ni nabavil, naj to takoj stori, dokler traja še zaloga.

Iz organizacije

—Šu Šolsko-upravni odsek pri sekciji je v svoji seji dne 10. t. m. razpravljalo o načrtu dela v poslovnem letu 1933/34. Ker se vsako leto množe predlogi šolsko-upravnega značaja za Glavno skupščino in se ti predlagajo sekciji poslednji čas, tako da jih SUO niti ne more pregledati pred oddajo skupščinskemu odseku, naj bi se taki predlogi v bodoče pošiljali sekciji sproti, nazadnje pa vsaj 8 dni pred skupščino. Sekcija izroči vse predloge SUO, ki naj jih uredi in obravnava ter tako urejene in opremljene z besedilom predloga odda skupščinskemu SUO v pretres. Na ta način se bo delo odseka na Gl. skupščini olajšalo in pospešilo. — Učne načrte za osnovne šole bo obravnaval odsek, ko dobi elaborate, ki jih odredi šolska oblast. — Sestavljajo osnutek poslovnika za glavne skupščine, ki naj bi se dal v pretres vsem sekcijam.

majo iz resničnega življenja. Premotivajo razne gospodarske in socialne probleme. Iz tega se čuti drugačna miselnost, nova stvarnost. To je globlje jedro reforme. Vse drugo je le zunanja lupina.

Popoldne nam mine na Meštrovičevi razstavi. Po parku so razpostavljeni kipi. Drugo jutro smo se srečali z Meštrovičem. Skromno je prečil ulico.

Preveč bi bilo, ako bi vsa zgodovinska in važnejša poslopja omenil. Bili smo na Hradčanih, v Vidovi cerkvi. Poznajo mojstra Plečnika.

Vse smo preleteli v 4 dneh z avtom.

Preveč je vsega naenkrat.

Iz Prage izlet v Plzen.

Velikanske škodove tvornice. Prej je bilo zaposlenih 30.000 delavcev, sedaj jih je le 16.000. Kriza! Hodimo, hodimo. Ne da se opisati, videti je treba.

Ne pozabijo nas povabiti v znano pivovarno. V skupno dolžino 29 km pod zemljo se vlečejo hodniki s sodi in raznimi napravami. V peno nabada zobotrebce.

Posebnost je višja gospodarska in mlekarška šola.

Nazadnje nas še z avtobusom potegnemo na ogled vzornega posestva.

Zadnji dan smo se čudili socialni ustanovi: Masarykovi dumovi. Praška občina je žrtvovala 108.000.000 Kč, da je na 200.000 m² postavila 26 najmoderneje urejenih poslopij. V njih je okoli 3000 stark in starčkov, za katere je lepo preskrbljeno. Imajo kino in gle-

— Na podlagi sprejetih predlogov za spremembo pravil na drž. skupščini se bo skušal napraviti nov osnutek pravil JUU. — SUO naj v letošnjem letu prouči zakon o narodnih šolah in premotri potrebo izdaje normativ in tolmačenj ter predlaga zadevne predloge šolsko-upravni oblasti.

Mladinska matica

—mm Prva številka »Našega roda« izide v nekaj dneh. List je ves prenovljen nazunaj in navnotraj. Naslovno stran in vinjete je izdelal Milko Bambič.

Naslovno povest piše Krista Hafnerjeva. To je prava realistična snov, ki je vzeta iz domačega življenja in izzveni v pravo pesem planin. S prozo so zastopani tudi Bevk, Ribičič, Magajna, Kmetova, Kacova, Čermelj, Herfort in dr.

Med pesniki srečamo: Mirana Jarca, Srečka Kosovela in Grošljevo.

Obširna je rubrika Naše morje, ki je obenem glasilo Podmladka Jadranske straze. Še pestrejša je tokrat rubrika Doma in po svetu, ki sledi vsem važnejšim dogodkom krog nas. — V otroški delavnici nam daje pa ravnatelj Novak mnogo praktičnih nasvetov. V kotičku mladih bodo imeli naši najmlajši mnogo veselja z novo veselo slikopisno zgodbo.

Poleg Bambiča, ki je dal listu novo lice,

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

so zastopani še slikarji: M. Gaspari, O. Gaspari, M. Maleš in Stupica.

Glasbena priloga za tokrat še izostane. Na platnicah pa je več ugank. Za one, ki jih pravilno rešijo so razpisane lepe nagrade.

POPRAVEK.

Pri zadnjem seznamu naročnikov je bilo število naročnikov dveh šol zamenjano. Pravilno se glasi:

Ljubljana VI. deška . . . 151 naročnikov
Ljubljana, pomožna šola . . . 24 ..

DA LAHKO DOLOČIMO NAKLADO lista, prosimo cenj. poverjenike, kjer še niso zaključili nabiranja naročnikov za 1. številko Našega roda, da to nemudoma store in nam čim prej javijo število naročnikov. Tri leta zaporedoma so zmanjkale prve številke Našega roda in so ostali zamudniki brez kompletnega letnika. Tudi v interesu naročnikov samih je torej, da dobi uprava čim prej celotno število.

SEZNAM NAROČNIKOV.

(Dalje.)

Sv. Andraž v Halozah . . .	lani	6 letos	25
Sv. Benedikt v Slov. gor. . .	22	15	
Borovnica . . .	82	64	
Braslovce . . .	33	44	
Brežice o. š. . .	98	72	
Celje dekl. mešč. . .	19	42	
Dol. Bistrica p. Črenšovci . .	16	28	
Donška gora p. Rogatec . .	7	22	
Dražgoše p. Železniki . .	3	11	
Dvor pri Žužemberku . .	9	21	
Dvorska vas p. Vel. Laščah .	11	6	
Sv. Florijan pri Dolici . .	15	32	
Frankolovo p. Vojnik . .	13	7	
Gorje . . .	21	30	
Guštanj . . .	11	22	
Kamna Gorica . . .	18	29	
Kamnica . . .	47	62	
Kočevje . . .	110	96	
Komenda . . .	42	53	
Koprivnica . . .	7	24	
Kranj dekl. . .	83	89	
Krčevina . . .	112	95	
Mala Nedelja . . .	53	30	

dališče, knjižnico in čitalnico, še za plese je preskrbljeno. Tudi stari ljudje se radi zavrtijo. Vsi imajo enako. Razločujejo samo bolne in zdrave; ne bogatih in siromašnih.

Posebno oddelenje je za otroke: 350 jih imajo. To so takšni, ki živijo v težkih socialnih razmerah in so ogroženi od boleznih. Ko se okrepijo in ozdravijo, jih zopet vrnejo. Da ne zaostanejo v pouku pa skrbita dve šoli s 40 oddelki. Za imbecilne, patološke in kretenaste posebej. V razredih lahko leže poslušajo in sledijo pouku. Kopalnice, prhe in bazeni, igrališča, jedilnice, terase za sončenje, zdravilniki in strežnice. Učitelji. Vse, vse. Vsa ta pripravljeno, vse za pomaganje bližnjemu, človeka notranje presune.

Prehitro smo dospeli v zadnje mesto: Češke Budějovice, kjer so nas ravno tako sprejeli kot povsod. Popoldan smo prisostvovali pevskemu nastopu osnovnošolske in nižje-srednješolske mladine. Do 4000 mladih girl je tekmovalo.

Popoldne smo imeli sami med seboj konferenco. Ugotovili smo naša spoznanja, naše impresije iz vsega potovanja, ki je popolnoma uspelo. Impulsa smo dobili za nadaljnje delo; razpoloženje in inspiracijo za nova ustvarjanja. Vse je izvenlo v načelo, da je treba izreči željo po poizkušnji šolah tudi pri nas.

Hvaležni smo vodji prof. Salihu Ljubunčiču in tehničnemu vodji tajniku J. Č. Lige v Zagrebu, J. Dragotinu Škornjaku, ki sta pripomogla, da je stud. potovanje po Češkoslovaški bilo za nas vse doživljeno.

(Konec.)

OCENE O DELU MLADINSKE MATICE.

O letošnjih rednih publikacijah so poročali skoro vsi naši listi in naše revije. Ob tej priliki so se izrazili razni kritiki o Mladinski matici tako-le:

Jutro: Pred sklepom šolskega leta je MM zopet obdarila svoje številne člane s štirimi knjižnicami, ki vsebinsko in po opremljenosti ostajajo za knjižnim darom prejšnjih let. Za pomen MM so značilni ti-le podatki: Letošnji dar je izšel v nakladi 21.500 izvodov. Naročniki so dobili za 22.50 Din poleg štirih knjižnic še ilustrirano mladinsko revijo »Naš rod«. V 6 letih svojega obstoja je izdala MM 4 letnike »Našega roda«, 23 knjig rednih in 4 knjige izrednih izdaj v skupni nakladi, ki presega 600.000 izvodov.

Slovenec: Letošnji knjižni dar MM je dokaj posrečeno izbran in nudi otrokom dosti pristne hrane. Sleherna izmed 4 knjig odpira na svoj način otroški svet od fabule do resničnega življenja.

Istra: MM je med petimi slovenskimi mladinskimi knjižnicami izdala največ knjig. Skupna ogromna naklada jasno kaže veliko prosvetno delo, ki ga vrši MM med slovenskim naraščanjem. Dalje citira ocene o MM, ki pravijo, da je dobila mladinska književnost v MM dobrega podpornika in pospeševalca; da je MM ona, ki nam bo ustvarila sodobno slovensko mladinsko slovstvo; da ima neizmeren vpliv na vzgojo mladine in da vrši svojo vzgojo prav smoteno. O letniku 1933/33. »Našega roda« citira mnenje kiparja Gorčeta, ki pravi, da NR nudi pestro sliko bogato ilustrirane revije, ki se odlikuje po svoji vsebini in obliki v že umetniški dovršenosti. Noben drug mladinski list — pravi dalje — se ne more s tem ponahati. Nadalje prinaša mnenje znane mladinske pesnice Ut-

Učiteljska knjigarna

podružnica

Maribor — Tyrševa ulica št. 44

ve, ki pravi: Da je NR najboljši naš list, bi bilo odveč poudarjati. Gotovo je, da nadkrikuje ne le druge domače mladinske liste, nego tudi tujerodno mladinsko literaturo. Na koncu izraža list še željo, da bi se publikacije MM razširile tudi med našimi izven mej Jugoslavije.

Novosti iz Zagreba: MM izdaja knjige za mladino in je dosegla s tem svojim delom že velike uspehe. Med našimi založbami je vsekakor interesanten primer sistematičnega dela in umetnosti. Slovenska mladinska književnost se je obogatila v zadnjem času z mnogimi odličnimi publikacijami MM, katero vodijo učitelji in pedagogi z nenevnim naprednim vidikom zelo podjetno.

Mladi plamen: Tendence letošnjih izdaj MM je nazadnjaška, izbor in ureditev ravno tako. Če smemo verjeti meščanskim estetom in literarnim zgodovinarjem, je sodobna umetnost realistična (novi realizem!). S tega vidika gledano nam MM prinaša bore malo porabnega.

Naš glas: Tudi s svojimi letošnjimi knjižnicami je MM dokazala, da upravičeno uživa sloves resne in plodovite kulturne institucije, ki si je za umetnostno vzgojo slovenske mladine pridobila že nespornih zaslug. Slovenskemu učitelstvu mora biti vsakdo za to vzgojno delo od srca hvaležen.

Srpski književni glasnik (Beograd): Izredno simpatičen običaj je, da se dajo otrokom pred počitnicami knjige. To vrši MM odlično. Poleg rednih publikacij izdaja tudi mladinski list »Naš rod«, vse v nakladi, ki preseneča. Takšno popularnost je dosegla MM predvsem s solidnimi cenami, saj dobijo naročniki za 22.50 Din »Naš rod« in 4 knjige.

Mladika: Knjige MM za leto 1933. so prav lep dar otrokom, katerim je ta knjižnica namenjena. Knjižice MM so prav uspele.

Književnost: Mladinska matica vidno reprezentira slovensko mladinsko literaturo. Tekom kratkih let svojega obstoja je izdala 27 knjig, kojih naklada gre v stotisoče. Vsekakor je to dokaz velike agilnosti te institucije. Vzoredno z zaslugami, ki jih ima MM, raste tudi odgovornost pred kulturno javnostjo in njenimi člani. — Knjiga, ki jo vzame otrok v roke, mora biti res njegova in naložba te knjige je, da otroka časa primerno vzgaja in vodi po njegovih potih v resnično življenje. To je osnovni princip. Na žalost ni letos MM niti minimalno izpolnila tega pogoja. Neizpodbitna resnica je, da MM za malo denarja svojim članom mnogo nudi, toda letos je nudila le mnogo kvantitativnega in malo kvalitativnega. Letošnje knjige pomenijo v njenem delovanju korak nazaj.

Pohod: Organizacija našega učiteljstva je omogočila, da dobi slovenski otrok za mal denar 4 knjige na leto. Želeli bi, da bi tudi za srbske in hrvatske šole imeli podobne ustanove. Ker te vrste knjige tvorijo tako rekoč začetke otrokove in tu in tam celo družinske knjižnice. — S stališča nacionalne vzgoje želimo, da MM ne le v Kresnicah, ampak tudi v ostalih knjigah odpira našim otrokom široki jugoslovanski, bajni, junaški svet in že na tej stopnji vodi mladega državljanca v oni miselni svet, ki mu bo pozneje nudil prave smernice v življenju.

Svoboda: Vse 4 knjige so primerne za mladino in z listom vred gredo v 25.000 izvodih med njo. Morda bi Matica izdala še kaj boljšega, če bi imela, toda za 22.50 Din je že to mnogo. Mi te knjižice priporočamo tudi naši mladini.

Popotnik: Tudi letošnje knjige so izšle v 21.500 izvodih, tako da je dobil letos kljub krizi povprečno vsak četrti vsolani otrok v dravski banovini po en kompletni izvod knjig MM. — Če primerjamo prve in sedanje knjižice MM, vidimo, da se notranja kvaliteta vrednost teh knjižic polagoma dviga od leta do leta, dasi ne prav v tisti smeri, ki bi si jo želeli. Vse sedanje Maticne publikacije kažejo, da se uredništvo te založbe najbolj omejuje na izvirno domačo mladinsko književno produkcijo, vendar bi Mladinski matici priporočali, da bi po potrebi izdala letno med domačimi deli tudi po en dober mladinski prevod iz tujega slovstva.

Mentor: Za počitnice je dobila ljudsko-šolska mladina — gotovo tudi srednješolska — zopet 4 drobne knjige, katerih je morala biti vesela, saj so prijetno raznovrstne. Ob veliki nakladi MM moramo priznati, da mladinska književnost pri nas ni več pastorka, in upamo, da se bo od leta do leta še lepše razvijala.

Šolski radio

—r IV. teden. V torek 24. oktobra bo predaval g. Marjan Tratar »Do Skoplja in Ohrida« po sledečih točkah: 1. Uvodna beseda. 2. Na potu v Beograd. 3. V naši prestolnici. 4. Naprej do Niša; Niš in Niška banja. 5. Do Kumanova in v Skoplje. 6. Dušanovo mesto. 7. Do Gradskega, po ozkotirni v Prilep. 8. Markovo mesto. 9. Iz Prilepa do Bitolja. 10. Pod Kajmakčlanom. 11. Naprej v Ohrid. 12. V Ohridu; ob Ohridskem jezeru, k Sv. Naumu in na jugosl.-albansko mejo. 13. Iz Ohrida v Skoplje. 14. Po Kosovem polju skozi Šumadijo v Beograd. 15. Povratek. Pripravite zemljevid Jugoslavije! Kot priprava berilni sestavki iz Južne Srbije in Kosova, IV. in V. čitanka za nar. šole in dr. Melikov potopis: Do Ohrida in Bitolja, kjer se nahajajo tudi primerne skice glavnih krajev našega juga. — V petek 27. oktobra bo ob-

Oddelek za učila

Ljubljana
Maribor

delal g. dr. Valter Bohinec temo: Jadransko morje, njegova važnost za našo državo v narodnem, gospodarskem in kulturnem pogledu. — Nadaljnji programi:

Torek 31. oktobra: Kaj je doživel desetdinarski novce; g. Viljem Kus.

Petek 3. novembra: Polharji; g. Miroslav Zor.

Torek 7. novembra: Kako nastajajo naše pisalne potrebščine: svinčnik, pero in črnilo.

Petek 10. novembra: Pravljice, uganke in šale, vse za dobro voljo; gđ. Manica Komarova.

Torek 14. novembra: Kako se narava pripravlja za zimsko spanje; g. prof. Viktor Petkovšek.

Stanovska organizacija JUU

iz društev:

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LITILJ. Na oktobrski odborovi seji, ki se je vršila v Ljubljani, se je sestavil delavni program za vse leto. Zamudniki naj uredi svoje denarne zaostanke, sicer jih bomo na prihodnjem zborovanju, ki bo 11. novembra na šišenski zborni šoli pri tov. Pleničarju, črtali iz našega društva. V našem srezu je še 10 neorganiziranih članov; iskreno jih vabimo v naše vrste. Na prvem letošnjem zborovanju bo predaval tov. S. a m e c z Muljave o računstvu in osnovni šoli. Eventuelne samostojne predloge glede zborovanja in ostalega sporočite na naslov tov. predsednika Zupančiča v Litiljo. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KOZJE zboruje dne 21. okt. 1933 ob 10. uri v Kozjem po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »Zakon o obvezni telesni vzgoji kot sredstvo za obrambo države«, tovariš Koželj. 4. Poročila društvenih funkcionarjev in nadzornega odbora. 5. Predlogi in nasveti. 6. Slučajnosti. — Ker je to zborovanje prvo, pridite vsi in pravočasno. Vabljeni novi tovariši (ice) in abiturienti. — Odbor.

Poročila:

+ JUU ZA DOLNJELEDAVSKI SREZ je zborovalo v Beltincih dne 7. okt. t. l. Navzočih 47 članov.

Tov. Drekonja je kot delegat poročal o poteku banovinske skupščine v Ljubljani, predvsem o šol. administraciji, o znižanju članarine za »Naš rod« in o obnovitvi vsakoletnih predlogov. Poročilo je bilo sprejeto.

Predsednik tov. Peternel je pa poročal kot delegat na glavni skupščini o zasedanju skupščine. H koncu je apeliral k složenemu delu in razčiščenju razmer. Sprejel se je predlog tov. K o k a l j a: Z ozirom na neplodovitost skupnega dela in nejasnosti stališča želimo, da se razmere udruženja čim prej razčistijo, da bodo v korist celotnemu učit. stanu.

Predlogi: V zadevi komasacije občin se je sestavil in sprejel predlog: Po združitvi občin naj bi ostali še nadalje krajev. šolski odbori za vsako šol. občino kot je predvide-